

[Kritika pojetí dualismu u Franze Rosenzweiga]

88-207

Franz Rosenzweig (1898, s. 602) odmítá dualismus (zřejmě vidí jeho řecké kořeny) kultury a civilizace, protože za ním vidí již zapáchající protiklad ducha a přírody. Odmítá protiklad „vnitřní“ a „vnější“ kultury, neboť obojí spolu úzce souvisí. Doporučuje nedůvěru vůči každému, kdo se necítí zavázán k harmonii. Kořen oněch rozpolceností vidí právě v rozpolcenosti a oddělenosti přírody a ducha. To zdůrazňuje právě proti křesťanství, přinejmenším proti protestantismu – katolické křesťanství „nám stojí blíž“. Vlastně to je učení o dvojím světě (Zweiweltenlehre). A proti tomu poukazuje na to, že příroda je plnější ducha, než je namlouváno přírodovědcům (poznámka: kupodivu ne tak, že by nám to namlouvali přírodovědci, nýbrž že to je namlouváno přírodovědcům – ale kým tedy?), a na druhé straně že duch je daleko přírodnější, přirozenější (natürlicher), daleko samozřejmější, daleko víc „denním chlebem“, prostou potřebou života (životní potřebou), než je namlouváno lidem ducha (den Geismenschen) (poznámka: a zase to chce být namlouváno lidem ducha, nikoliv tak, že by nám to namlouvali lidé ducha – ale kdo to tedy lidem ducha namlouvá?). Pasáž končí pak tím, že se musíme učit zase věřit na skutečnost obojího („An die Wirklichkeit der beiden muss man wieder glauben lernen. An die Geschaffenheit des Himmels und der Erde.“) Což samo o sobě je maximálně problematické, neboť právě v onom pojetí víry, jako by měla svůj „předmět“, „na“ který věří nebo má věřit, už Rosenzweig necítí řecký vliv, proti němuž se staví a kterému se chce ubránit. Všechno to jsou vážné připomínky, protože přicházejí „odjinud“, „zvenčí“ a dovolují nám odstup tím, že vytvářejí pro něj prostor. Ale když už odstup jednou zaujmeme, nesmíme zůstat u polovičatostí.

12. II. 88